

Propostes per donar a conèixer els ecopunts en el marc del Qüestió de temps

Què són els ecopunts?

Els ecopunts són iniciatives ambientals localitzades en punts concrets del territori.

Recorreguts pels ecopunts

Un dels requisits per a sol·licitar el Qüestió de temps, és que l'ajuntament que el demani identifiqui deu ecopunts relacionats amb accions de mitigació i d'adaptació al canvi climàtic (l'ideal seria que 5 de mitigació i 5 d'adaptació, però no passa res si no se segueixen aquestes proporcions). Les dades requerides per a cadascuna de les accions esmentades són: nom de l'acció, breu descripció, localització i fotografia. Aquesta informació anirà penjada als tòtems informatius, segons les indicacions i distintius especificats per la Diputació de Barcelona. Els ecopunts s'identificaran en la seva ubicació al territori mitjançant els distintius corresponents, de manera igual o similar a aquest model:

A banda d'això, de manera opcional i per tal de dinamitzar aquesta part i donar a conèixer els ecopunts municipals a la ciutadania i al públic que visiti l'exposició, es poden realitzar recorreguts o visites guiades o autoguiades que passin per aquests ecopunts. Aquest document recull diferents propostes per fer-ho.

Opcions per donar a conèixer els ecopunts

A continuació us proposem diverses opcions per tal de donar a conèixer els ecopunts, des d'organitzar una ruta guiada fins a muntar-ho en format cursa d'orientació, individual o per equips. Qualsevol modalitat és vàlida i dependrà de la vostra disponibilitat, necessitats i voluntat de fer-ho d'una manera o d'una altra.

En funció del grau d'autonomia de les rutes podem classificar les propostes en:

- Ruta guiada
- Ruta autoguiada

Segons si es realitzen en format competitiu, les classificarem en:

- Cronometrada
- No cronometrada

Si ajuntem aquestes variables, tindrem les següents modalitats:

- Ruta guiada no cronometrada
- Ruta autoguiada no cronometrada
- Cursa d'orientació cronometrada (autoguiada)

En l'Annex 1 trobareu una taula amb les característiques principals, pros i contres, de cadascuna de les modalitats contemplades.

La darrera té un component competitiu, les dues primeres no. Totes aquestes opcions poden tenir, al seu torn, un caràcter puntual o permanent. És a dir, poden vincular-se a un esdeveniment concret (fira, campanya, diada internacional...) o poden estar ubicades al territori de manera permanent (o durant el temps que es consideri).

Vegem en què consisteixen aquestes diferents modalitats amb una mica més de detall.

Modalitat no competitiva o divulgativa

Aquesta variant de l'activitat consistirà en un circuit i no en una cursa. Es durà a terme al ritme que el(s) participant(s) vulguin, sense que hi hagi un temps fixat per a completar la ruta (que no serà preestablerta) o, fins i tot, sense que els propis participants l'hagin de completar. Amb tot, es recomanarà que es faci la ruta sencera, per tal que puguin tenir una visió completa de les accions climàtiques endegades o implementades al municipi.

En iniciar l'activitat es lliurarà un mapa a cadascun dels participants, on hi haurà ubicats els ecopunts que es volen donar a conèixer. La ruta es podrà realitzar de manera guiada o no (en aquest darrer cas, cada participant la durà a terme pel seu compte).

- **Circuit autogestionat:** els participants podran començar l'activitat recollint els fulls en paper de l'activitat en un dels punts d'informació o tòtems informatius, o bé descarregant-se la informació per internet. Tant el mapa com la informació que requereixin s'haurà de preparar amb anterioritat per part de l'ajuntament o l'empresa dinamitzadora. El participant podrà iniciar el joc en qualsevol moment. Amb les indicacions i ubicacions del plànol haurà de trobar els ecopunts ubicats al territori i marcats amb el símbol distintiu. Existeix l'opció

de registrar-se en paper o online, un cop trobats. L'activitat no serà cronometrada i no hi haurà un temps màxim per a executar-la.

- **Circuit guiat:** els participants es dirigiran a un punt específic on una persona designada farà entrega del full en paper del mapa amb els ecopunts. El monitor farà una breu explicació del funcionament de l'activitat i acte seguit els participants, en grup, realitzaran el recorregut pels diferents ecopunts. En cadascun d'ells, el monitor donarà les explicacions escaients. En cas de decantar-se per aquest format, caldrà anunciar prèviament l'activitat (a través de mitjans digitals o incloent-la en el programa de la fira o esdeveniment en què s'emmarqui el Qüestió de temps), l'horari, la durada i els passis (en cas que n'hi hagi de diferents).

Modalitat competitiva

En tots aquests casos l'activitat serà cronometrada i autoguiada. Es podrà realitzar individualment o per equips i caldrà registrar-se prèviament (mitjançant un formulari online que caldrà habilitar des de l'ajuntament, tal com es fa en qualsevol cursa).

Des de l'ajuntament s'establirà la durada, la data o el període en què es duu a terme. Entre tots els qui la realitzin durant el període comprès, es podrà realitzar un sorteig entre els participants (amb vistes a motivar-ne la participació), així com premiar els equips o persones que hagin aconseguit quedar en primeres posicions, un cop finalitzat el termini de la cursa.

En el cas dels circuits permanents i autogestionats és especialment important identificar els ecopunts de manera clara i visible mitjançant la simbologia anteriorment esmentada. Addicionalment, es poden muntar panells informatius o qualsevol altra estructura resistent a les inclemències climàtiques, amb la informació que es vol donar a conèixer. Aquesta informació es pot posar en forma de codis QR, amb text o enllaçats a webs o recursos d'àudio o audiovisuals.

- **Cursa permanent:** els usuaris es descarregaran el mapa amb els ecopunts online i l'imprimiran o bé el recolliran a l'ajuntament o altres punts d'informació habilitats. El temps començarà a comptar a partir del moment en què es registrin a la primera activitat (o codi QR). Cada cop que passin per un ecopunt, hauran de registrar-ho de la manera establerta. Una altra opció és enregistrar el temps via xips electrònics, i que en cada punt de control (ecopunt/panell) hi hagi una base que permet registrar-ho electrònicament. Hi ha plataformes i empreses que permeten aquesta opció o que es dediquen a fer-ho.
- **Cursa puntual.** Les indicacions seran pràcticament les mateixes que en el cas anterior (autoguiada), però en aquest cas, la cursa tindrà un temps per a completar-la (que serà inferior a 4 hores) i l'activitat es durà a terme en el marc d'una campanya, fira, diada internacional... I servirà per dinamitzar-la. Com en la resta d'opcions, es lliurarà un mapa als participants, amb els ecopunts ubicats en ell. Els participants, de manera individual o per equips, hauran de trobar els ecopunts en el menor temps possible. Opcionalment també es poden establir premis per als guanyadors de cada categoria i també es pot realitzar un sorteig entre tots els participants. Un

cop finalitzada l'activitat es poden retirar els elements identificatius de cada ecopunt, preparats amb motiu de la cursa.

En el cas de les modalitats cronometrades, tinguin un caràcter competitiu o lúdic, es poden establir premis i rànquings. Es tracta de quelcom recomanable ja que està demostrat que són factors que estimulen la participació. En el cas de les rutes autoguiades no cronometrades també es poden pensar premis i sortejar-los en finalitzar el període que l'ajuntament esculli per a realitzar el recorregut. També això fomentarà la participació.

Si s'opta per muntar els recorreguts en format cursa d'orientació, la Federació Catalana de Curses d'Orientació pot donar suport o encarregar-se de l'organització. En aquest cas, cal contactar amb ells perquè us derivin al Club oficial més proper a nivell territorial.

Activitats per a grups i escoles

Tal com ja s'ha comentat, qualsevol d'aquestes activitats es pot dur a terme de manera individual o per equips. També són susceptibles a realitzar-se com a activitat per escoles, en aquest cas, el més recomanable és muntar-la en format cronometrat i competitiu, per equips. S'acordarà un temps per a realitzar l'activitat i guanyarà l'equip que aconsegueixi trobar tots els ecopunts i resoldre els reptes (vinculats a cadascun dels ecopunts) en el menor temps possible. La ruta pot tenir un ordre preestablert o no.

Elaborar reptes per a cadascun dels ecopunts, en forma de preguntes tipus Quiz o altres exercicis pot ser una bona manera per aprofundir i assentar conceptes, tot i que no és imprescindible per a la realització de la ruta. En aquest cas, caldrà la supervisió de les respostes per un tutor o dinamitzador.

Passos per a autodissenyar l'activitat

Si us plantegeu organitzar vosaltres mateixos el recorregut o la ruta, en qualsevol de les seves modalitats, a continuació trobareu una sèrie d'orientacions per planificar l'activitat que esperem

que us siguin d'utilitat. Tot i així, podeu adaptar-les en funció dels vostres requeriments i necessitats, segons us convingui.

Tot i que dependrà del tipus de modalitat, hi ha una sèrie d'elements i passos a seguir que són compartits a l'hora de planificar i preparar l'activitat. Són els següents:

1. Identificar i escollir els ecopunts del municipi: aquesta podria ser una activitat col·laborativa, realitzada pels alumnes d'una escola amb el suport d'altres agents, o bé per l'ajuntament. Es proposa que el número màxim d'ecopunts sigui de 10 i que mostrin iniciatives diverses centrades en el canvi climàtic (adaptació i mitigació).

2. Ubicar els ecopunts en un mapa, en cadascuna de les localitzacions previstes. El mapa ha de ser suficientment detallat per facilitar-ne la localització, sobretot en els casos de rutes autoguiades, així com incloure els símbols corresponents que siguin necessaris. En el cas que s'organitzi en format cursa d'orientació, cal seguir la metodologia i simbologia de la Federació de Curses d'Orientació (<http://orientacio.cat/> > Orientació > Simbologia).

3. Preparar els símbols identificatius per a cada ecopunt, els codis QR si s'escau, i la informació que es vulgui donar a conèixer vinculada a cada ecopunt.

4. Dissenyar els reptes (opcional), vinculats a cada ecopunt: en aquest pas caldrà dissenyar les activitats vinculades a cada ecopunt.

5. Organitzar el recorregut i ubicar els elements identificatius (preparats al pas 3) i la informació addicional al territori: un cop els passos 1-3 hagin estat completats, es procedirà a definir la logística del recorregut i es procedirà a identificar els elements necessaris per a dur-la a terme. Caldrà tenir en compte, especialment:

- a. El punt de sortida i arribada
- b. L'assistència o no de monitors
- c. Els materials a lliurar (mapa, explicacions addicionals, etc.)
- c. El registre amb els resultats dels participants (en paper o online)
- d. Els punts de reflexió i debat que tindrà lloc un cop finalitzat el recorregut (opcional)

6. Implementar l'activitat: es recomana que abans d'implementar l'activitat es realitzi una prova pilot de la mateixa, amb la participació tant d'una persona a títol individual, com d'un grup. En ambdós casos, els participants hauran de desconèixer els continguts del joc per tal que l'experiència sigui el més genuïna possible i es puguin aprendre dels errors de disseny que es puguin produir.

Elements necessaris per a l'activitat:

- Mapa o plànol oficial del municipi
- Mapa o plànol oficial del municipi amb ecopunts
- Panells informatius (amb o sense codis QR)
- Ecopunts dissenyats per a cada localització identificada (15 cm de diàmetre)
- Formulari online dissenyat i actiu
- Full d'activitat en format DIN-A4 (incloent les pistes i el solucionari)
- Fulls de registre dels participants

Si s'opta per un format virtual (app, xips electrònics, etc.), el format serà diferent i haurà d'adequar-se a la plataforma o metodologia que s'utilitzi.

En resum...

Existeixen diferents opcions i modalitats de ruta o recorregut, que poden combinar-se entre elles:

- Guiada / Autoguiada
- Cronometrada / No cronometrada
- Permanent / Puntual
- Individual / Per equips
- Competitiva / No competitiva
- Amb reptes / sense reptes

L'elecció de cadascuna d'aquestes modalitats o tipologies, així com la informació que es vol donar a conèixer en cada ecopunt o l'establiment de reptes, dependrà de les necessitats i interessos de cada ajuntament. **CALDRÀ VALORAR CADA CAS EN PARTICULAR.**

La majoria de rutes d'aquest tipus utilitzen panells i codis QR per proporcionar la informació en cadascun dels ecopunts, sobretot les que tenen un caràcter permanent i són autoguiades. Altres, sobretot quan són cronometrades, utilitzen xips electrònics que s'activen en passar pels ecopunts.

L'organització de la ruta es pot contractar o pot ser l'ajuntament el qui s'encarregui de planificar-la i gestionar-la pel seu compte.

En tots els casos es requereix un mapa detallat (preferentment en paper, ja sigui perquè se l'imprimeixen online cadascun dels participants o bé perquè se'ls lliura des de l'ajuntament, estand...). El nivell de detall del mapa dependrà de les característiques del terreny on s'ubica la cursa, no és el mateix que transcorri per zones urbanes, que tingui lloc en espais naturals.